

*Overeenkomst tot oprichting van
het Europees Laboratorium voor
Moleculaire Biologie, Genève, 10 mei 1973*

BRIEF VAN DE MINISTER VAN
BUITENLANDSE ZAKEN

Nr. 1

**Ter griffie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
ontvangen: 14 januari 1974.**

**De wens, dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke
goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onder-
worpen, kan door of namens de Kamer of door ten
minste dertig leden der Kamer te kennen worden ge-
geven uiterlijk op 13 februari 1974.**

's-Gravenhage, 9 januari 1974.

Ter voldoening aan het bepaalde in het tweede lid van artikel 60 en onder verwijzing naar het derde lid van artikel 61 van de Grondwet, de Raad van State gehoord, heb ik de eer u hierbij de Franse en de Engelse tekst en de vertaling in het Nederlands over te leggen van de op 10 mei 1973 te Genève tot stand gekomen Overeenkomst tot oprichting van het Europees Laboratorium voor Moleculaire Biologie (*Trb.* 1973, 162).

Een toelichtende nota bij deze overeenkomst gelieve u hiernevens aan te treffen.

De goedkeuring wordt alleen voor Nederland gevraagd.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
M. VAN DER STOEL.

TOELICHTENDE NOTA

**Overeenkomst tot oprichting van het Europees Laboratorium
voor Moleculaire Biologie; Meyrin, 10 mei 1973
(*Trb.* 1973, 162)**

De onderhavige overeenkomst heeft tot voorwerp de uitvoering van een project, dat tot stand is gebracht in het kader van de Europese Conferentie inzake Moleculaire Biologie (CEBM), welke conferentie werd ingesteld bij een op 13 februari 1969 te Genève tussen een aantal Europese Staten gesloten overeenkomst (*Trb.* 1969, 102 en *Trb.* 1970, 70).

Voor een toelichting op de laatstgenoemde overeenkomst moge worden verwezen naar *Bijl. Hand. I* 1969/70, nr. 26, en *Bijl. Hand. II* 1969/70 - 10 432 (R 718), nr. 1.

Daar niet alle leden van de conferentie belangstelling toonden voor het (onderwerpelijke) laboratorium-project is hieraan de vorm gegeven van een bijzonder project in de zin van artikel II, lid 3, van de Overeenkomst van Genève van 13 februari 1969.

Het EMB-Laboratorium

De bouw van een Europees Moleculair Laboratorium is tegen het eind van de jaren zestig als project voorgesteld door de Europese Organisatie voor Moleculaire Biologie (EMBO) - een sinds 1963 bestaande vereniging van moleculaire biologen - die ook de stoot gaf tot de totstandkoming van de eerdergenoemde overeenkomst tot oprichting van de CEBM. In feite dateert de gedachte een dergelijk laboratorium te bouwen reeds van af 1963. Sinds dat jaar is een oorspronkelijk voorstel - dat zeer ruim was opgezet en aanzienlijke investeringen en mankracht zou vragen - verschillende keren herzien.

In de tijd dat de CEBM nog in oprichting was, is namelijk door een aantal landen kritiek geuit op de ambitieuze opzet van het oorspronkelijke plan. Dit was voor de Raad van EMBO reden om zich met een aantal geleerden uit Europa en de Verenigde Staten in november 1969 te Konstanz te beraden

Aan

de Heer Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal

over een nieuw voorstel. Een uitwerking daarvan is door de CEBM in 1970 aan haar leden voorgelegd. Het daarin voorgestelde werkprogramma valt in twee delen uiteen:

- a. de zuiver moleculaire biologisch gerichte research (resp. voor studies van macromoleculaire structuren en voor celgenetica);
- b. de ontwikkeling van de nieuwste laboratorium-apparatuur ten behoeve van moleculair biologisch onderzoek.

Het unieke van deze conceptie is gelegen in de combinatie van deze beide terreinen. De gedachte is dat nieuwe, baanbrekende ontdekkingen in de biologie van de cel en haar onderdelen slechts bereikt kunnen worden met de nieuwste apparatuur die nog ontwikkeld zal moeten worden. De ontwikkeling van deze kostbare en zeer ingewikkelde apparatuur gaat de mogelijkheden van een enkel land te boven. Het onderzoekprogramma van het laboratorium is met name ook van belang als basis-research voor actuele vraagstukken als de milieutoxicologie en het kankeronderzoek.

Dat de fundamentele achtergronden hiervan in internationaal verband zullen worden bestudeerd, verdient Nederlandse instemming en steun. Tevens ligt het in de bedoeling dat bij unieke, zeer grote onderzoekapparatuur die in nationale instituten in Europa bestaat zogenaamde buitenposten van het laboratorium worden gevestigd. Dit zal met name geschieden bij het electronsynchrotron DESY nabij Hamburg en bij de hoge flux reactor (Institut Laue-Langevin, ILL) te Grenoble. Met het laboratoriumplan is de Nederlandse Regering na rijp beraad akkoord gegaan.

Tevens was dit plan voorgelegd aan de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen en de Nederlandse Organisatie voor Zuiver Wetenschappelijk Onderzoek; beide wetenschapsorganen spraken zich zeer positief hierover uit.

Overeenkomstig het eerdergenoemde artikel II, lid 3, van de overeenkomst tot oprichting van de CEMB, werd het project op 29 juni 1972 door de conferentie goedgekeurd.

De thans voorliggende overeenkomst tot uitvoering van het project werd daarop op 10 en 11 mei 1973 door tien landen ondertekend, te weten de Bondsrepubliek Duitsland, Denemarken, Frankrijk, het Koninkrijk der Nederlanden, Israël, Italië, het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, Zwitserland, Zweden en Oostenrijk.

De overeenkomst

De onderhavige overeenkomst voorziet in de oprichting van het Europees Laboratorium voor Moleculaire Biologie.

Het laboratorium zal gevestigd zijn in Heidelberg. Daarbij zij opgemerkt dat de Duitse Bondsregering zich bereid heeft verklaard de oprichting van het laboratorium te steunen met een extrabijdrage van 12 mln. DM in de investeringskosten.

Artikel II van de overeenkomst omschrijft de doeleinden van het laboratorium als de bevordering van samenwerking onder Europese staten in fundamenteel onderzoek, de ontwikkeling van de nieuwste apparatuur en het verzorgen van onderwijs op hoog niveau op het gebied van moleculaire biologie. Het laboratoriumprogramma zal afgestemd zijn op het algemene programma van de CEBM.

Belangrijk daarbij is, dat de resultaten van het experimentele en theoretische werk van het laboratorium openbaar zijn.

Het laboratorium zal nauw samenwerken met de CEBM (artikel IV); daarnaast is de mogelijkheid geschapen dat het laboratorium samenwerkingsverbanden aangaat met niet-lidstaten of internationale organisaties; overigens is hiervoor de unanieme goedkeuring vereist van de Raad, waarin alle lidstaten vertegenwoordigd zijn.

De Raad (artikel VI) is het ene van de twee organen van het laboratorium; hij komt ten minste eens per jaar bijeen. De zittingen van de Raad kunnen worden bijgewoond door vertegenwoordigers van niet-lidstaten, die alsdan de status

van waarnemers hebben. Ook EMBO zal in beginsel als waarnemer in de Raad zijn vertegenwoordigd.

De bevoegdheden van de Raad worden opgesomd in artikel VI, lid 3; met name mogen genoemd worden 's Raads algemene beleidsvormende taak en de daarmee samenhangende taken en bevoegdheden op financieel gebied. Daarnaast heeft de Raad de mogelijkheid het algemene programma van het laboratorium, zoals vermeld in artikel II, lid 2, met eenparigheid van stemmen te wijzigen.

Het tweede orgaan van het laboratorium is de directeur-generaal (artikel VII), aan wie administratieve, beleidsvoorbereidende en representatieve taken zijn toebedeeld.

Naast deze beide organen is de instelling van een Wetenschappelijke Adviescommissie voorzien (artikel VIII), waarin vooraanstaande geleerden uit verschillende landen, à titre personnel, zitting zullen hebben.

Deze onafhankelijke commissie heeft tot taak te adviseren over het wetenschappelijke programma.

Het laboratorium zal voor het grootste deel gefinancierd worden met de geldelijke bijdragen van de staten, die bij de overeenkomst partij zijn geworden. De verdeling van de kosten is geregeld in artikel X. De Raad zal elke drie jaar met tweederde meerderheid van alle lidstaten de verdeelsleutel vaststellen, op basis van de gemiddelde netto nationale inkomens tegen factorkosten in de laatste drie jaar, waarover statistieken bestaan. Deze regeling komt overeen met die van de Overeenkomst van Genève van 1969.

De in artikel X, tweede lid, voorziene mogelijkheid dat de Raad in bijzondere omstandigheden met tweederde meerderheid van alle lidstaten de contributie van een lidstaat kan aanpassen aan die omstandigheden zal geen belangrijke gevolgen hebben voor de Nederlandse contributie.

Aangezien het Nederlandse contributiepercentage relatief gering is zal slechts een klein deel van de op zich zelf reeds niet grote bedragen die met een eventuele dergelijke aanpassing gemoeid zouden zijn voor Nederlandse rekening komen.

De mogelijkheid om de contributie van landen met laag nationaal inkomen per hoofd van de bevolking aan te passen is geschapen om ook deze landen in de gelegenheid te stellen aan de onderhavige samenwerking deel te nemen, hetgeen in het algemeen wetenschappelijk belang wordt geacht.

Financiële aspecten

Inmiddels zijn enige ramingen gemaakt van de kosten van het te realiseren project.

De investeringskosten zullen moeten vallen beneden een totaal plafond voor zes jaar ten bedrage van 9592 mln. RE (De speciale Duitse bijdrage van DM 12 mln. waarvan hierboven melding werd gemaakt, kan hierop in mindering worden gebracht). In deze post zijn opgenomen de bouwkosten van het laboratorium ad 4,2 mln. RE en de kosten van apparatuur ten bedrage van 5 mln. RE.

De exploitatiebegroting zal elk jaar worden herzien en daarbij steeds een jaar verder worden uitgestrekt. Voor de eerste periode van vier jaar (1974-1977) geeft dit voor de centrale vestiging totalen van 0,6, 1,4, 2,6 en 3,7 mln. RE. Deze kosten moeten worden vermeerderd met die voor de beide buitenposten, zodat het volgende overzicht kan worden gegeven:

	1973	1974	1975	1976	1977
	(in mln. RE)				
Investeringskosten	0,7	3,0	2,8	2,4	1,3
af: Duitse bijdrage	0,5	1,2	1,0	0,6	—
	0,2	1,8	1,8	1,8	1,3
Exploitatie	0,16	0,9	2,0	3,2	4,4
Totaal	0,36	2,7	3,8	5,0	5,7

Na voltooiing van het laboratorium (1979) zal het uitgewerkte exploitatiebudget er als volgt uitzien (1972 prijzen, 1000 RE):

	Centraal laboratorium	DESY	ILL	Totaal
Salarissen	2698	174	145	3017
Fellowships	70	—	—	70
Apparatuur	1959	124	125	2208
Administratie, energie, dienst- verlening	250	26	24	300
	<u>4977</u>	<u>324</u>	<u>294</u>	<u>5595</u>

Voor ons land vloeien uit deelneming aan het laboratorium-project de volgende kosten voort, als wordt aangenomen dat het Nederlandse contributiepercentage 4,916 pct. zal bedragen, hetgeen het geval zal zijn wanneer de overeenkomst bekrachtigd wordt door die landen, waarvan thans verwacht wordt dat zij partij zullen willen zijn bij de overeenkomst:

1973	1974	1975	1976
f 63 500	f 476 280	f 670 320	f 882 000

De overeenkomst heeft een aanvankelijke looptijd van zeven jaar en zal na het verstrijken van deze periode voor onbepaalde tijd van kracht blijven, tenzij de Raad uiterlijk één jaar vóór het verstrijken van de zevenjaarperiode met gekwalificeerde meerderheid van stemmen besluit tot verlenging voor bepaalde tijd of voor beëindiging (artikel XV, lid 4 (d) (i)).

Wat het Koninkrijk betreft zal de overeenkomst voorshands alleen voor Nederland gelden. De regeringen van Suriname en de Nederlandse Antillen achten medegelding der overeenkomst voor hun respectieve landen vooralsnog niet van belang; wel gaven zij de wens te kennen dat de mogelijkheid om de gelding der overeenkomst tot hun respectieve landen uit te breiden wordt opgehouden. Met het oog daarop is vanwege het Koninkrijk ter gelegenheid van de ondertekening een verklaring in bovenbedoelde zin afgelegd.

De Minister van Onderwijs en Wetenschappen,

J. A. VAN KEMENADE.

De Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,

L. J. BRINKHORST.